

Finansdepartementet
Avdelningen för samhällsplanering
och bostäder,
Enheten för samhällsplanering

fi.remissvar@regeringskansliet.se

Friskolornas riksförbunds yttrande över Boverkets promemoria Önskemål om utökat bemyndigande att meddela föreskrifter för friytor för lek och utevistelse vid skolor, förskolor, fritidshem och annan jämförlig verksamhet

Friskolornas riksförbund (förbundet) har getts möjlighet att lämna synpunkter på ovan rubricerad promemoria och får anföra följande.

Förbundet anser att det är viktigt att såväl barn i förskoleverksamhet som elever i fritidshem och skola har tillgång till en bra utemiljö som ger möjlighet till utvecklande lek och stimulans. Barns utevistelse och fysiska aktivitet är en betydelsefull del av barnens hälsa, utveckling och lärande. Förbundet delar i det avseendet intentionerna i Boverkets framställan om att kunna ställa bindande krav på kvaliteter och placering av dessa friytor.

Förbundet avstyrker dock förslaget om ett utökat bemyndigande för Boverket att meddela föreskrifter om friyta för lek och utevistelse vid fritidshem, skolor, förskolor och annan jämförlig verksamhet. Tillgång till goda utemiljöer av hög kvalitet bör vara en prioriterad fråga för samhällsplaneringen, men det behöver finnas utrymme för olika avvägningar inom ramen för planering, avvägningar behöver kunna göras utifrån olika lokala förutsättningar och behov.

Förbundet noterar att storleken på barns och elevers friytor inte föreslås ingå i förslaget till föreskrift motsvarande den som idag finns i Boverkets vägledning. Det är positivt med anledning av att ett reglerat minsta antal kvadrater friyta per barn minskar flexibiliteten utifrån just skälighetsbedömningar beroende på olika behov och förutsättningar. Friytor kan användas på olika sätt och en för detaljerad reglering ger inte rimliga förutsättningar för alla huvudmän att kunna möta kraven.

Det finns dock en risk för att ett föreskriftsbemyndigande om kvaliteter och placering av friytor resulterar i en detaljreglering som blir alltför styrande och begränsande vid bygglovsärenden eller vid godkännanden av fristående förskolor och skolor. Ett regelverk

bör rimligen inte försvåra för huvudmän att möta olika behov, utan behöver ta hänsyn till olika förutsättningar och behov i kommunerna och hos olika skolhuvudmän, vilket skiftar runt om i landet.

Det bör också framhållas att det sällan är så att alla barn och elever samtidigt använder friytan. Olika faktorer påverkar möjligheten till utevistelse. Verksamheter organiseras på olika sätt, skolor kan schemalägga sina raster och utevistelser så att mindre ytor även kan nyttjas på bästa sätt just utifrån olika behov. Det blir också begränsande att endast basera bedömningen av fria ytor på förskolans eller skolans byggnad och tomt då många verksamheter utifrån sin pedagogiska inriktning nyttjar andra ytor som angränsande skog och parker för sin verksamhet.

En utvidgad föreskriftsrätt kan resultera i att skolhuvudmän inte kan möta olika demografiska förändringar som förändrade barn- och elevkullar. Behoven skiftar över tid och det måste finnas utrymme för flexibilitet för att kunna möta olika behov i olika delar av landet, annars riskerar det att försvåra nybyggnationer, i synnerhet i större städer. I storstäder använder sig både fristående och kommunala förskolor av de parker med öppen lekverksamhet som anordnas där, lekytor som ger goda förhållanden för barnen till utveckling och stimulans. Motsvarande yta, och ibland lekutrustning, är i stort sett helt omöjligt att uppnå i direkt anslutning till förskolan i tätbebyggda områden. Även många skolor kan nyttja angränsande grönområden. Förbundet befarar att föreskrifter kan leda till en stor brist på förskole- och skolplatser, vilket framförallt drabbar de föräldrar som behöver plats för sina barn på rimligt avstånd från hemmet. Vid avvägningar behöver barnkonventionen beaktas även utifrån det perspektivet, dvs. föräldrars önskemål och behov av en förskola eller skola nära hemmet för att slippa tidiga morgnar och sena kvällar på grund av längre resvägar. Begränsningar kan annars leda till icke önskvärda konsekvenser för familjer.

Mot bakgrund av det ovan anförda anser förbundet att en utvidgad föreskriftsrätt inte är rätt väg att gå och avstyrker således Boverkets önskemål om utökat bemyndigande.

För Friskolornas riksförbund

Ulla Hamilton
VD

Mariette Dennholt
Förbundsjurist